METSÄTALOUS

Metsähallituksen johtomallista raaka taistelu

Pääjohtaja ja luontopalveluiden johtaja ottivat yhteen kuulemis tilaisuudessa.

Metsähallituksen pääjohtajan **Esa Härmälän** ja Metsähallituksen luontopalvelujen johtajan **Rauno Väisäsen** ilmiriita metsähallituslain uudistuksesta tuli esiin maanantaina Helsingissä järjestetyssä kuulemistilaisuudessa.

Kuulemistilaisuuden järjestivät lakia valmistelevat maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö. Tilaisuuteen oli kutsuttu keskeisiä sidosryhmiä.

Pääjohtaja Härmälä arvosteli lakiluonnosta ankarasti. Hänen mielestään se on rikkomassa Metsähallituksen kokonaisuuden.

”Aika harvoin olen ollut niin häkeltynyt kuin nyt”, Härmälä kuvaili tuntojaan luettuaan luonnoksen.

Pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) hallitusohjelman mukaan Metsähallituksen johtamisjärjestelmää selkeytetään. Selkeyttämistä on kaivattu, koska Metsähallitusta ohjaa kaksi ministeriötä: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Härmälä ei nähnyt luonnoksessa merkkejä selkeyttämisestä.

Hänen mielestään valmisteltu kahden lausujan malli tarkoittaa, että Metsähallituksella voisi olla asioihin kaksi eri kantaa, kun julkisen hallinnon tehtäviä hoitava yksikkö jää suoraan ministeriöiden ohjaukseen ohi pääjohtajan ja Metsähallituksen hallituksen.

Lakiluonnoksen toteutuminen saattaisi Härmälän mukaan johtaa siihen, että käräjillä nähtäisiin oikeusjuttu ”Metsähallitus vastaan Metsähallitus”.

”Silloin kyllä harakatkin nauraisivat”, Metsähallituksen pääjohtaja hämmästeli.

KARI SALONEN

Pääjohtaja Esa Härmälä: Lakiluonnos on rikkomassa Metsähallituksen kokonaisuuden.

METSÄHALLITUS

Luontopalvelujen johtaja Rauno Väisänen: En voi yhtyä pääjohtajan ajatuksiin miltään osin.

Irti pääjohtajan kannasta

Härmälän esittämän Metsähallituksen kannan jälkeen luontopalvelujen johtaja Väisänen pyysi puheenvuoron. Väisänen ilmoitti, ettei hän voi ”pääjohtaja Härmälän ajatuksiin yhtyä miltään osin”.

Väisänenkään ei ollut lakiluonnokseen kaikilta osin tyytyväinen. Hän luonnehti sitä hankalaksi kompromissiksi.

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön lainvalmistelua Väisänen piti laadukkaana.

Valmisteilla olevan metsähallituslain mukaan Metsähallituksen metsätalouden liiketoiminta yhtiöitetään Valtion metsätalousosakeyhtiöksi, joka huolehtii puukaupasta, korjuusta ja metsien hoidosta.

Uutta metsähallituslakia valmistellaan kovalla kiireellä. Lakiesitys yritetään antaa eduskunnalle tämän kuun aikana niin, että laki saataisiin voimaan ensi vuoden maaliskuun alussa tai puolivälissä ennen EU:n hankintadirektiivin voimaantuloa.

Vielä kaksi kuulemista

Maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** (kesk.) ei vielä ole kertonut, kuinka hallitusohjelman kirjaus Metsähallituksen johtojärjestelmän selkeyttämisestä toteutetaan laissa.

Maanantaina Tiilikainen totesi, että poliittisen harkinnan paikka on kuulemistilaisuuksien jälkeen.

Lakiluonnoksesta järjestetään vielä kuulemistilaisuudet tänään keskiviikkona Oulussa ja perjantaina Rovaniemellä.

Hyvä arvosana

Tiilikainen teki kuulemistilaisuudessa pikakyselyn, millaisen koulunumeron tilaisuuteen kutsutut sidosryhmien edustajat antavat nykyiselle Metsähallitukselle. Asteikko oli viidestä yhdeksään, kymppejä tai nelosia ei saanut antaa.

Nykymuotoisen Metsähallituksen toimintaan ollaan ilmeisen tyytyväisiä, sillä vastausten keskiarvo oli 8,64.

JUHA KAIHLANEN

Metsähallituksen lakiluonnoksen kuulemistilaisuudessa sanottua

”Tärkeää, että hyvä yhteistyö Metsähallituksen kanssa jatkuu ja että vuokrat eivät muutu.”
PUOLUSTUSMINISTERIÖ

”Budjettivaikutteista pitää vielä keskustella.”
BUDJETTINEUVOS KIRSTI VALLINHEIMO, VALTIOVARAINMINISTERIÖ

”Esitys kannatettava. Tärkeää, että (muodostettavan yhtiön) tase ei vääristä kilpailua.”
KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO

”Tehdäänkö muissa maissa vastaavia uudistuksia vai onko Suomi taas erityisen kuuliainen?”
POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO

”Tärkeää, että (muodostettava yhtiö) pysyy valtion mailla, eikä rönsyille yksityisille maille.”
VARATOIMITUSJOHTAJA SIMO JAAKKOLA, KONEYRITTÄJÄT

”Ammattiliiton näkökulmasta ei voitaisi enää puhua yhtenäisestä Metsähallituksesta. Työllistämisvelvoitteen poistaminen erittäin huolestuttavaa nuorten kannalta.”
JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LIITTO JHL

”Tärkeää, että eri toimintojen välinen ohjaus koordinoidaan kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.”
METSÄASIANTUNTIJA LEA JYLHÄ, MTK

”Normaalia lausuntokierrosta kannattaisi vielä harkita. Tavoitteena pitää olla kasvavat puutoimitukset.”
METSÄASIANTUNTIJA ANU ISLANDER, METSÄTEOLLISUUS RY

”Kunnollinen lausuntokierros pitäisi järjestää. Selkeytetään johtamisjärjestelmää, nyt menossa päinvastaiseen suuntaa.”
PUHEENJOHTAJA HÅKAN NYSTRAND, METO

”Kohtuutonta, että (lakiluonnoksesta) pyydetään kommentointia parin päivän varoitusajalla. Esityksessä paljon kotikutoista, mitä ei tarvitsisi viedä kiireellä läpi.”
PUHEENJOHTAJA RISTO SULKAVA, SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO

”Metsähallituksen tulee ottaa matkailuelinkeinon edut huomioon nykyistä paremmin.”
LAKIMIES SAMI HÄMÄLÄINEN, MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY

”Kuinka otetaan huomioon koko yhteiskunnan hyöty ja työllisyyden edistäminen? Paljon isoja asioita auki.” TYÖEHTOSIHTEERI JARI SIRVIÖ, PUULIITTO

”Metsästys ja kalastus ovat osa suomalaista kulttuuria. Metsähallitus hoitanut ne asiat hyvin. Ei voi toimia hyvin, jos on kaksipäinen johto.”
PUHEENJOHTAJA LAURI KONTRO, SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO

”Lausuntokierros pitäisi järjestää. Tärkeää, että Metsähallituksen yhtenäisyys säilyy.”
TOIMINNANJOHTAJA TAPIO HANKALA, METSÄNHOITAJALIITTO

”Edellyttäisimme lausuntokierrosta. Pitäisi tehdä kunnon vaikutusarviointi.”
RYHMÄPÄÄLLIKKÖ EEVA PRIMMER, SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS

”Lausuntokierros pitäisi järjestää. Tärkeää, että valtio metsänomistajana määrittelee, kuinka metsätalouden maita hoidetaan.”
SUOJELUJOHTAJA JARI LUUKKONEN, WWF

”Metsätalous Oy siitä vaan maaliskuun loppuun mennessä, mutta vesi- ja maa-alueiden siirto taseessa vaatii laajaa keskustelua.”
LUONNONSUOJELUJÄRJESTÖ NATUR OCH MILJÖ

”(Saamelaisten oikeuksien) heikentämiskiellon poistaminen lakiesityksestä on jopa vihamielinen ele.”
PENTTI PIESKI, TULEVA SAAMELAISKÄRÄJIEN EDUSTAJA

”Olen huolissani. Metsähallituksen strateginen suunnittelu on vaarassa. Nyt on syntymässä kaksinkertainen organisaatio.”
TOIMITUSJOHTAJA TOMMI RUHA, SAHAYRITYS KUHMO OY

MT

”Ei ole tullut mieleenkään hankkia höylää”

KOSKI TL (MT)

Suomalaisia sahoja on vuosikausia patisteltu nostamaan puun jalostusastetta, jotta tuotannosta jäisi enemmän rahaa Suomeen. Asiaa kommentoi muutamia viikkoja sitten myös maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** (kesk.).

Ministeri kehui Seinäjoenvierailullaan kemiallisen metsäteollisuuden uusia tuotteita ja kaipasi tuotekehitystä ja uusia vientimahdollisuuksia myös mekaaniseen puunjalostukseen (Ilkka 7.10.).

Haaveet sahojen kannattavasta jatkojalostuksesta saavat täystyrmäyksen länsisuomalaisen Westas Oy:n toimitusjohtajalta **Pekka Kopralta**.

”Siinä asiassa on puhuttu vuosikausia hassuja. Moni on kokeillut jatkojalostamista. Valitettavasti sijainnin vuoksi se ei onnistu”, hän sanoo.

Kopra tietää, mistä puhuu, sillä hän on myös hallituksen puheenjohtaja monipuolista jatkojalostusta harjoittavassa Versowood-konsernissa.

Omilla sahoillaan Porin Pihlavassa ja Koski Tl:ssä Kopra panostaa kustannuskilpailukykyyn.

”Keskitymme sahaukseen ja hyvään asiakaspalveluun. Ei ole tullut mieleenkään hankkia höylää. Höyläys ei tuo meille minkäänlaista lisäarvoa – meidän asiakkaamme höyläävät.”

MARKKU VUORIKARI

Westas Oy:n toimitusjohtaja Pekka Kopra ei aio panostaa euroakaan sahatavaran jatkojalostukseen.

UPM ja Metsä Wood kokeilivat ja vetäytyivät

Suomalaista sahateollisuutta ei voi syyttää siitä, ettei jatkojalostusta olisi yritetty. Isot metsäkonsernit kehittivät innolla ja miljoonilla 2000-luvulla jatkojalostusta. Viimeksi kuluneina vuosina kapasiteettia on suljettu ja myyty pois.

UPM:n ja Metsä Woodin sahojen perässä ei ole enää yhtään höylää, Stora Enso kertoo höyläävänsä Honkalahden tehtaallaan.

Metsä Woodilla on jäljellä pieni lämpökäsittelylaitos Kaskisissa ja kaksi jalostetehdasta Britanniassa. Metsä Wood myi suljetut Kaskisten jalostuslaitoksensa pois viime vuonna ja luopui tänä vuonna myös Ranskassa sijainneesta tehtaastaan.

Vielä vuonna 2010 UPM tiedotti, että ”Aureskosken jalostetehtaan laajenevan tuotevalikoiman ansiosta sen toiminta yhtenä Suomen merkittävimpänä jakelukeskuksena kasvaa”.

Yhtiö keskitti tuolloin jalosteiden tuotantoa Parkanosta ja Lappeenrannasta Aureskosken tehtaalle. Kahden vuoden kuluttua UPM luopui koko jalostuksesta.

”Meillä tehtiin vuoden 2012 aikana strateginen muutos, jonka mukaan keskitymme perussahaukseen neljän integraatin läheisyydessä”, sanoo UPM:n sahateollisuuden johtaja **Esa Retva**.

Liian kallista työtä Suomessa tehtäväksi?

Kopran mukaan sahatavaran jalostamisen vaikeus piilee siinä, että vientimaita on noin 40 ja jokaisessa maassa asiakkaat haluavat erilaisia tuotteita.

Valikoimia pitäisi olla valtavasti ja toisaalta asiakkaille pitäisi toimittaa pieniäkin määriä. Se on kaukaisesta Suomesta vaikeaa. Kaiken lisäksi kotimaankin markkinat ovat pienet.

”Parasta on, jos jalostuksen tekee paikallinen yritys.”

Yksi ongelma on se, että höyläämineen, maalaaminen ja muu puuntyöstö vaativat työvoimaa enemmän kuin pelkkä sahaus. Työvoimakustannuksissa Suomi ei ole erityisen kilpailukykyinen maa.

”Pitkälle automatisoiduissa työstölinjoissa pärjäämme vientimarkkinoilla. Meillä ei ole korkeammat palkkakulut kuin muissa länsimaissa, mutta Baltian, Romanian ja Puolan kaltaisten maiden kanssa on vaikeaa. Jos tuote on käsityötä vaativaa, emme pärjää”, sanoo vaajakoskelaisen Siparila Oy:n toimitusjohtaja **Juha Sojakka**.

Siparila on kasvava yritys, joka tekee pelkästään jatkojalostusta.

Sojakka ei ole pahoillaan siitä, että metsäjätit ovat vetäytyneet paneeleiden, ulkoverhouslautojen ja muiden jalosteiden markkinoilta.

Samanlaista viestiä kertovat muutkin jalosteyritykset: sahayritykset pilasivat alan hintoja.

”Ei niistä oikein liiketoimintaa tullut”, Sojakka toteaa sahojen 2000-luvun höylä- ja maalauslinjainvestoinneista.

Ensin pitää sahauksen kannattaa

Suomen Sahat ry:n toimitusjohtajan **Kai Merivuoren** kanta höyläykseen ja muuhun jatkojalostukseen on hyvin samanlainen kuin Kopran.

”Jalostaminen on niin erilaista bisnestä, että sahurien kannattaa pysyä omassa lestissään.”

Hän tähdentää, ettei sahauksen yhteyteen voi rakentaa kannattavaa jatkojalostusta, jos edes perussahaus ei ole kannattavaa.

”Sahoilla jalostaminen kannattaa vain silloin, kun tuotanto pystytään integroimaan niin, että syntyy aitoja synergiaetuja. Niiden pitää ulottua puunhankintaan asti.”

Tällaisia onnistujiakin Suomesta löytyy, esimerkiksi Keitele Group, joka on räätälöinyt tuotantonsa Japanin vientituotteiden mukaan.

Merivuori muistuttaa, että kemiallisessa puunjalostuksessa perustuotanto eli sellu on yhä edelleen se bisnes, joilla eurot tehdään, vaikka uusista tuotteista paljon puhutaan.

”Esimerkiksi nestemäisten biopolttoaineiden markkinat ovat täysin yhteiskunnan tukien varassa.”

Hän toppuuttelee myös puurakentamisen vientipuheita. Toistaiseksi paljon puhuttu puukerrostalobisnes on kotimaista toimintaa, ja sellaisenakin alkuvaiheessa.

”Puurakentamisen vienti on erinomainen keskustelunaihe. Hädin tuskin on vasta saatu korjattua kotimaiset säädökset niin, että saadaan rakentaa täällä puusta. Siitä on vielä pitkä matka siihen, että tuotteita saataisiin myytyä vientiin.”

HANNA LENSU

Höyläsahatavaran vienti 2000–2015

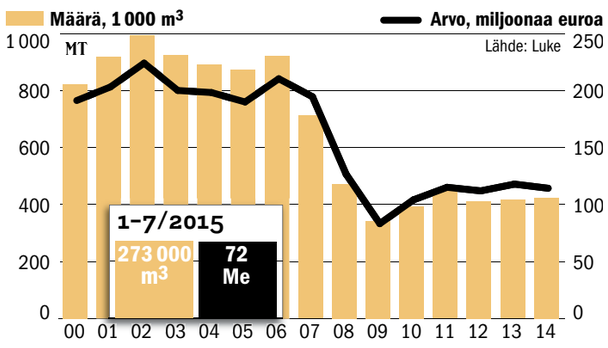

Sahatavaran jatkojalosteiden vienti on pudonnut roimasti, kun UPM ja Metsä Wood ovat vetäytyneet alalta.

Ponsse parantaa reippaasti tänä vuonna

Metsäkonevalmistaja Ponsse tekee tänä vuonna odotettua paremman liiketuloksen.

Ponssen liiketulos nousee tänä vuonna merkittävästi viimevuotista paremmaksi, kertoo yhtiön osavuosikatsaus.

Aiemmin Ponsse arvioi liiketuloksen paranevan hieman viime vuodesta.

Tammi–syyskuun liiketulos nousi viime vuoden vastaavan ajanjakson 27,5 miljoonasta eurosta 34,2 miljoonaan euroon. Liiketulos suhteutettuna liikevaihtoon koheni 10,2 prosentista 11,0 prosenttiin.

Ponssen toimitusjohtajan **Juho Nummelan** mukaan yhtiön valmistamien metsäkoneiden kysyntä jatkui hyvänä. Markkinatilanne jatkui vakaana, eikä kysynnässä tapahtunut suuria muutoksia.

”Kuluneen neljänneksen vahva tilausvirta nosti tilauskantaa edelleen edeltävän neljänneksen tasosta. Euromääräinen tilauskanta oli katsauskauden lopussa 173,7 miljoonaa euroa”, Nummela kertoo osavuosikatsauksessa.

Osakkeen arvo on kehittynyt hyvin.

Vuosi sitten tilauskanta oli 156 miljoonaa euroa. Tammi–syyskuussa uusia tilauksia saatiin 333 miljoonan euron arvosta.

Venäjän tilanteen Nummela odottaa paranevan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Keski-Euroopan osuus liikevaihdosta on normaali.

Ponssen osakekurssi oli maanantaina viiden prosentin nousussa.

Tänä vuonna osakkeen arvo on kehittynyt hyvin. Vuoden alusta hinta on noussut noin 40 prosenttia.

Tammikuussa osakkeesta maksettiin alimmillaan 11,66 euroa. Tiistaina kauppaa käytiin 16,70 euron hinnalla.

JUHA KAIHLANEN

OIKAISU

Osa metsäaloista väärin

Perjantain lehdessä (MT 16.10.) sivulla kymmenen julkaistussa Euroopan maiden metsäaloja kuvaavassa kartassa oli kaksi väärää lukua. Saksan oikea metsäala on 111 000 ja Puolan 94 000 neliökilometriä.

MT